

Förenta nationerna
Konventionen om avskaffande av
all slags diskriminering av kvinnor

CEDAW/C/FIN/CO/7
Distribution: Allmän
Den 28 februari 2014
Originalspråk: engelska

Ogranskad förhandsversion

Kommittén för avskaffande av diskriminering av kvinnor
Slutsatser om Finlands sjunde periodiska rapport*

1. Kommittén behandlade Finlands sjunde periodiska rapport (dokument CEDAW/C/FIN/7) vid sina 1201:a 1202:a möten den 20 februari 2014 (dokument CEDAW/C/SR.1201 och 1202). Kommitténs förteckning över teman och frågor ingår i dokument CEDAW/C/FIN/Q/7 och Finlands regerings svar ingår i dokument CEDAW/C/FIN/Q/7/Add.1.

A. Inledning

2. Kommittén värdesätter att konventionsstaten har avgett sin sjunde periodiska rapport och att kommitténs anvisningar om hur rapporter ska utarbetas, inklusive anvisningar om sidosantalet allmänt sett har iakttagits och att kommitténs tidigare slutsatser har beaktats. Kommittén värdesätter också konventionsstatens skriftliga svar på den förteckning över teman och frågor som togs upp av arbetsgruppen som beredde sessionen. Kommittén välkomnar delegationens muntliga framställning och den ytterligare utredning som delegationen gav som svar på kommitténs muntliga frågor.

3. Kommittén tackar konventionsstaten för dess delegation, ledd av utrikesministeriets enhetschef Arto Kosonen. I delegationen ingick dessutom en riksdagsledamot samt flera representanter från relevanta ministerier samt från ständiga representationen som företrädar Finland vid Förenta nationernas kontor i Genève. Kommittén värdesätter den konstruktiva dialog som fördes mellan delegationen och kommittén.

B. Positiva synpunkter

4. Kommittén välkomnar de framsteg som gjorts i fråga om att förnya konventionsstatens lagstiftning efter behandlingen år 2007 av konventionsstatens femte och sjätte periodiska rapport (CEDAW/C/FIN/5 och CEDAW/C/FIN/6), i synnerhet ändringen av lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (jämställdhetslagen) 2008 och 2009 så att det i lagen nu ingår bestämmelser om att det ska fastställas effektiva påföljder för sådana varu- och tjänsteleverantörer som gör sig skyldiga till diskriminering som förbjuds i jämställdhetslagen.

5. Kommittén välkomnar konventionsstatens ansträngningar att förbättra sina institutionella och politiska ramar i syfte att påskynda avskaffandet av diskriminering av kvinnor och främja jämställdheten mellan kvinnor och män genom att anta följande dokument:

* Kommittén godkände slutsatserna vid sin 57:e session (den 10-28 februari 2014)

- a) regeringens jämställdhetsprogram 2012–2015, antagen i juni 2012,
- b) programmet för minskning av våld mot kvinnor 2010–2015, och
- c) handlingsprogrammet för att förhindra könsstympning av flickor och kvinnor 2012–2016.

6. Kommittén välkomnar att konventionsstaten efter behandlingen av den föregående rapporten har ratificerat eller anslutit sig till följande internationella dokument:

- a) fakultativa protokollet till internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, och
- b) fakultativa protokollet om försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi till konventionen om barnets rättigheter.

C. Viktigaste anledningar till oro och rekommendationer

Riksdagen

7. Kommittén betonar lagstiftningsmaktens avgörande roll för att säkerställa att konventionen genomförs fullt ut (se kommitténs uttalande om dess förhållande med parlamentariker, vilket antogs vid kommitténs 45:e session 2010 *The relationship of the Committee on the Elimination of Discrimination against Women with Parliamentarians*). Kommittén inbjuder riksdagen att i enlighet med sina befogenheter vidta behövliga åtgärder för genomförandet av de nu aktuella slutsatserna mellan datumet för deras utfärdande och nästa rapporteringsperiod enligt konventionen.

Konventionens, det fakultativa protokollets och kommitténs allmänna rekommendationers synlighet

8. Kommittén noterar att det på utrikesministeriets webbplats finns information om konventionen och dess fakultativa protokoll och att kommitténs slutsatser distribueras till berörda ministerier, myndigheter och medborgarorganisationer. Kommittén är dock bekymrad över att man i Finland inte allmänt i tillräcklig grad känner till konventionen och att den åberopas och tillämpas i rättegångar endast i begränsad utsträckning. Kommittén är också bekymrad över att man i Finland inte i tillräcklig grad känner till förfarandet för behandling av kränkningar av kvinnors rättigheter enligt konventionens fakultativa protokoll, kommitténs allmänna rekommendationer som utgör auktoritativa tolkningar av konventionen, och inte heller dess avgöranden eller rekommendationer i enskilda klagomål eller i undersökningsförfaranden.

9. Kommittén rekommenderar att konventionsstaten i enlighet med den skyldighet som den har enligt artikel 13 i det fakultativa protokollet till konventionen vidtar konkreta åtgärder för att göra konventionen och dess fakultativa protokoll allmänt kända och för att ge dem offentlighet samt för att underlätta tillgång till information om de allmänna rekommendationerna, kommitténs avgöranden och rekommendationer i enskilda klagomål och i undersökningsförfaranden, inbegripet genom att utbilda jurister, domare, åklagare, polis och andra rättsskipningsmyndigheter.

Definitionen av jämställdhet och jämlikhet

10. Kommittén välkomnar de föreslagna ändringarna i jämställdhetslagen vilka utvidgar definitionen av kön och könsbaserad diskriminering så att den innefattar diskriminering som grundar sig på könsidentitet och könsuttryck. Kommittén noterar dock med oro att jämställdhetslagen och lagen om likabehandling för närvarande inte i tillräcklig grad skyddar kvinnor från multipla eller intersektionella former av diskriminering.

11. Kommittén uppmanar konventionsstaten säkerställa att alla reformer av den nationella jämställdhetslagen och lagen om likabehandling som uttryckligen syftar till att skydda kvinnor från multipla eller intersektionella former av diskriminering genomförs på ett harmoniserat sätt.

Det nationella systemet för främjande av kvinnors ställning och integrering av genusperspektivet

12. Kommittén välkomnar regeringens jämställdhetsprogram 2012–2015, vilket koordineras av social- och hälsovårdsministeriets jämställdhetsenhet, samt konventionsstatens ansträngningar att stärka ledningsstrukturerna för integreringen av genusperspektivet inom regeringen, bl.a. genom att utarbeta en handbok till stöd för arbetet för främjande av jämställdheten mellan kvinnor och män inom ministerierna och genom att ordna flera utbildningsprojekt och informationstillfällen för tjänstemän om integrering av genusperspektivet. Kommittén är dock oroad över de begränsningar i anslutning till finansiering och arbetskraft som hindrar åtgärder och politik för att främja kvinnors ställning och en effektiv integrering av genusperspektivet i konventionsstaten, såsom bedömning av genuskonsekvenser, vilket ännu inte är allmän praxis i ministeriernas lagberedning. Kommittén är också bekymrad över avsaknaden av koordination, effektiv uppföljning och övervakning av sådana åtgärder genom en koordinationsmekanism på hög nivå. Med beaktande av lagförslaget genom vilket det föreslås att minoritetsombudsmannen ska ersättas av en diskrimineringsombudsman är kommittén dessutom oroad över att det inte finns särskilda institutioner för att främja kvinnors ställning och jämställdheten mellan kvinnor och män och över att de nuvarande systemen, såsom jämställdhetsombudsmannen, som följer och övervakar iakttagandet av jämställdhetslagen, ges för lite resurser.

13. I enlighet med sin allmänna rekommendation nr 6 om ett effektivt nationellt system och om offentliggörande rekommenderar kommittén att konventionsstaten

- a) ger befintliga och kommande nationella institutioner och organ som främjar kvinnors ställning och jämställdheten mellan kvinnor och män adekvata mänskliga, tekniska och budgetära resurser,
- b) håller i minnet kommitténs föregående rekommendationer (CEDAW/C/FIN/CO/6, punkt 170) och överväger att i statsrådet inrätta ett koordinationssystem på hög nivå med adekvata resurser och ansvar för och behörighet att säkerställa en effektiv integrering av genusperspektivet i all regeringspolitik, på ett heltäckande sätt följa med kvinnors situation, utforma ny policy och effektivt genomföra strategier och åtgärder som syftar till att eliminera diskriminering av kvinnor,
- c) vidtar konkreta budgetåtgärder för att säkerställa att bedömning av genuskonsekvenser blir ett allmänt förfarande inom alla ministerier när lagstiftning, politiska program och handlingsprogram bereds.

Stereotypier och skadliga förfaranden

14. Kommittén noterar konventionsstatens ansträngningar att åtgärda könsstereotypier i massmedierna, bl. a. genom Reklametiska rådets principer för god marknadsföringssed. I principerna förbjuds reklam där kvinnor objektifieras sexuellt och i vilken nedsättande, förnedrande eller förödmjukande könsstereotypier framställs. Kommittén upprepar dock den oro som den uttryckte i sina föregående slutsatser (CEDAW/C/FIN/CO/6, punkt 177) över att massmedierna och reklamen i konventionsstaten innehåller allt mer pornografi, fokuserar på en idealiserad kroppsblid och avbildar kvinnor som sexobjekt, vilket också kan bidra till att förvärra det ökande ätstörningsproblemet bland unga kvinnor och flickor. Dessutom är kommittén oroad över det ökade hatalet mot kvinnor och flickor, i synnerhet mot kvinnor från etniska minoriteter, på internetns fora och i de sociala medierna.

15. Kommittén uppmanar konventionsstaten

- a) att utveckla genussensitiv rådgivning för flickor och kvinnor som drabbats av ätstörningar,
- b) att vara i kontakt med medierna i syfte att avskaffa stereotypiska avbildningar av kvinnor i synnerhet när det påverkar kvinnors hälsa, och
- c) att effektivisera åtgärder för att åtgärda hattal mot kvinnor och flickor från etniska minoriteter och andra kvinnor i medierna, inbegripet på internets diskussionsfora och i de sociala medierna.

16. Kommittén välkomnar att konventionsstaten har antagit en verksamhetsplan för perioden 2012–2016 om könsstymning av flickor och kvinnor, vilken social- och hälsovårdsministeriet publicerade i augusti 2012. Kommittén är dock oroad över att det inte i den nationella lagstiftningen finns någon uttrycklig bestämmelse som kriminaliserar könsstymning av kvinnor. Kommittén noterar att det i konventionsstaten inte identifierats ett enda fall av kvinnlig könsstymning och att man inte godkänt en enda flyktingansökan på grundval av könsstymning, vilket kan antyda att frågan har låg prioritet i konventionsstaten.

17. Kommittén rekommenderar att konventionsstaten vidtar åtgärder för att avskaffa kvinnlig könsstymning bl.a. genom att informera om dess skadliga verkningar för flickor och kvinnor i de samfund som veterligen iakttar denna praxis, samt genom att i konventionsstatens lagstiftning införa en uttrycklig bestämmelse genom vilken kvinnlig könsstymning kriminaliseras.

Våld mot kvinnor

18. Kommittén värdesätter konventionsstatens ansträngningar för att förhindra våld i nära relationer och våld i hemmet, såsom antagandet av programmet för minskning av våld mot kvinnor samt att konventionsstaten i den konstruktiva dialogen med kommittén försäkrade att den kommer att ratificera Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet (Istanbulkonventionen) i den nära framtiden. Kommittén är dock bekymrad över

- a) att det anvisats otillräckliga medel för genomförandet av programmet för minskning av våld mot kvinnor 2010–2015 och att antalet fall av våld mot kvinnor fortsättningsvis är högt,
- b) att det saknas ett effektivt institutionellt system för att koordinera, följa upp och utvärdera åtgärder på regeringsnivå för att förebygga och behandla våld mot kvinnor,
- c) att den offentliga diskussionen om våld i hemmet inlindas i genusneutralt språk som undergräver att våldet är ett klart och oproportionerligt uttryck för diskriminering av kvinnor,
- d) att medlings- och förlikningsförfaranden i allt större grad används i fall av våld i hemmet, trots rekommendationerna i regeringsprogrammet och i regeringens jämställdhetsprogram 2012–2015 om att begränsa dess användning och trots att kommittén i sina föregående slutsatser uttryckte sin oro över att förlikningsförfaranden eventuellt kan leda till att kvinnor som utsatts för våld drabbas på nytt.
- e) att i strafflagen våldtäkt fortfarande definieras utifrån den grad av våld som gärningsmannen använt i stället att definiera våldtäkt utifrån avsaknaden av samtycke av offret och att man i förslaget till ändring av strafflagen fortfarande definierar sexuellt umgänge utifrån gärningsmannens ställning som sexuellt utnyttjande och inte våldtäkt, vilket leder till lindriga straff bl.a. i fall där gärningsmannens gärning i anstaltsförhållanden riktar sig mot personer i svagare ställning, i synnerhet kvinnor med funktionsnedsättning; och att antalet fall som leder till dom i fråga om våldtäkt (17,5 procent) är relativt lägre än i fråga om andra brott, t.ex. misshandel (49,5 procent),

- f) att det finns ett otillräckligt antal skyddshem och skyddshemstjänster, av vilka många har inrättats på initiativ av medborgarorganisationer och drivs av dem, för att svara på behoven hos kvinnor som utsatts för våld, och
- g) att det saknas andra tjänster för offer för könsbaserat våld, såsom våldtäktskriscentraler, telefonjourer som är öppna dygnet runt och centraler som fungerar utan tidsbeställning.

19. Kommittén påminner om sin allmänna rekommendation nr 19 (1992) och uppmanar konventionsstaten

- a) att anvisa tillräcklig finansiering för programmet för minskning av våld mot kvinnor och för de strategier som siktar på att avskaffa våld mot kvinnor,
- b) att i statsrådet inrätta en effektiv och på ett adekvat sätt finansierad institutionell mekanism för att koordinera, övervaka och utvärdera effektiviteten av åtgärder som genomförts,
- c) att vidta konkreta åtgärder för att främja användning av genussensitivt språk i den offentliga diskussionen om våld i hemmet och att informera om hur denna form av våld är könsdifferentierad,
- d) att vidta behövliga lagstiftnings- och andra åtgärder för att förbjuda obligatorisk medling i fall av våld i nära relationer och våld i hemmet,
- e) att granska lagstiftningen om våldtäktsbrott så att från lagstiftningen stryks de krav enligt vilken en kränkande sexuell gärning begås genom att använda våld eller hot om våld, och att definiera den utifrån avsaknad av offrets samtycke; att ändra 20 kap. 1 § 2 mom. i strafflagen som gäller våldtäkt och 20 kap. 5 § 1 mom. i strafflagen som gäller sexuellt utnyttjande för att säkerställa att definitionen på våldtäkt också omfattar sådana på avsaknad av samtycke baserade sexuella gärningar, som grundar sig på utnyttjande av gärningsmannens ställning, såsom våldtäkt av kvinnor i slutna institutioner, och harmonisera straffskalan för ovan nämnda gärningar från böter till ett minimifängelsestraff, för att det ska motsvara andra våldtäktsbrott, samt vidta konkreta åtgärder, genom vilka förövare av våldtäktsbrott undersöks, åtalas och bestraffas, för att kunna öka andelen avkunnade domar i fall av våldtäkt,
- f) säkerställa att det för kvinnor som utsatts för våld, inbegripet kvinnogrupper i den svagaste ställningen som behöver särskilt stöd, finns tillgång till ett tillräckligt antal skyddshem med kompetent personal och adekvata ekonomiska resurser,
- g) öppna våldtäktskriscentraler, centraler som är verksamma utan remiss eller tidsbokning och avgiftsfria telefonjourer som är verksamma dygnet runt som skyddar och hjälper alla kvinnor som utsatts för våld, inbegripet invandrarkvinnor, kvinnor med funktionsnedsättning och kvinnor som hör till sexuella minoriteter, och
- h) att inom den tidtabell som konventionsstaten angett ratificera Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet.

Människohandel och utnyttjande av prostitution

20. Kommittén uttrycker sin erkänsla för konventionsstatens ansträngningar att utvärdera nuläget för lagstiftningen om människohandel och den hjälp som ges offren. Kommittén är dock oroad över att definitionerna av människohandel och koppleri fortfarande är oklara och kan orsaka fel vid identifiering av offer för människohandel och luckor i skyddet som beror på detta. Kommittén är också bekymrad över att offer för människohandel och utnyttjande av prostitution kan vara ovilliga att anmäla myndigheterna om utnyttjande, eftersom de är rädda att de blir utvisade ur landet med stöd av utlänningslagen. Dessutom noterar kommittén att konventionsstaten utgör ett

undantag inom sin region, eftersom grannstaterna har kriminaliserat efterfrågan på prostitution. Kommittén anser det också vara beklagligt att det inte finns tillgång till uppgifter om omfattningen av prostitution och att konventionsstaten inte har vidtagit några åtgärder för att minska efterfrågan på prostitution och för att erbjuda alternativa möjligheter till inkomster för kvinnor som vill lämna prostitutionen.

21. Kommittén rekommenderar att konventionsstaten

- a) granskar sin lagstiftning om människohandel och inför klara definitioner av människohandel och koppleri för att säkerställa att offren identifieras på vederbörligt sätt och att de får tillräckligt med skydd och hjälp,
- b) bedömer risken hos offer för människohandel att bli utvisade med stöd av utlänningslagen och inför ändringar i lagen där det behövs,
- c) säkerställer att kvinnor och flickor som är offer för människohandel oberoende av deras förmåga och vilja att vittna mot förövarna har tillgång till medicinsk vård, rättslig och psykosocial rådgivning, adekvat boende, utbildning, inkomstmöjligheter samt rehabiliterings- och anpassningsprogram,
- d) vidtar åtgärder för att kriminalisera och förhindra efterfrågan på prostitution, och
- e) sammanställer differentierade data om kvinnor som är involverade i prostitution i syfte att utarbeta strategier och program för att förhindra att kvinnor börjar med prostitution och hjälpa de kvinnor och flickor som vill sluta med prostitutionen, bl.a. genom att erbjuda alternativa inkomstmöjligheter.

Deltagande i politisk och offentlig verksamhet

22. Kommittén berömmar konventionsstaten för den höga andelen kvinnor i konventionsstatens riksdag (43 %), regering (47 %) och i Europaparlamentet (62 %). Kommittén är dock fortfarande oroad över det låga antalet kvinnor i beslutsfattande ställning inom den privata sektorn. Kommittén är också oroad över att invandrarkvinnor, kvinnor med funktionsnedsättning, kvinnor från etniska minoriteter och romska kvinnor är underrepresenterade i det politiska och offentliga livet och noterar bristen på statistik över deras situation. Kommittén är också oroad över att den lagstiftning som förbjuder insamlande av information på vissa grunder kan hindra konventionsstatens ansträngningar att åtgärda diskriminering som vissa grupper av kvinnor utsätts för.

23. I enlighet med sin allmänna rekommendation nr 23 om kvinnor i politiskt och offentligt liv uppmanar kommittén konventionsstaten att vidta tillfälliga specialåtgärder i enlighet med artikel 4.1 i konventionen. I enlighet med sin allmänna rekommendation nr 25 (2004) om tillfälliga specialåtgärder uppmanar kommittén konventionsstaten

- a) att säkerställa att kvinnornas representation i ledande positioner inom den privata sektorn återspeglar samhällets fulla mångfald,
- b) att säkerställa att kvinnogrupper i den svagaste situationen, såsom kvinnor med funktionsnedsättning, kvinnor från etniska minoriteter, romska kvinnor och invandrarkvinnor är representerade i politiskt och offentligt liv,
- c) att överväga lagstiftningsändringar så att det blir möjligt att insamla behövliga statistiska data för sådana program och sådan politik som siktar på att avskaffa diskriminering av kvinnor som hör till de ovan nämnda grupperna, och
- d) att i sin nästa periodiska rapport uppge differentierade data om kvinnors representation i politiskt och offentligt liv, inklusive kvinnor som hör till de ovan nämnda grupperna.

Utbildning

24. Kommittén uttrycker sin erkänsla för reformen av grunderna för de nationella läroplanerna i den obligatoriska grundläggande utbildningen och reformen av lagstiftningen om småbarnsfostran. Båda reformerna innehåller åtgärder för att främja jämställdheten mellan kvinnor och män. Kommittén är dock oroad över att läroplanen för olika läroämnen fortfarande återspeglar traditionella värden och könsstereotyper. Kommittén är också oroad över att bara en liten del av professorerna i konventionsstaten är kvinnor, endast 25,5 % av alla professorer som arbetar på heltid.

25. Kommittén rekommenderar att konventionsstaten ökar medvetenheten om utbildningssystemets viktiga uppgift för att övervinna könsdifferentierade yrkesval och potentiella ojämsställda framtidsutsikter för kvinnor och män. I detta syfte uppmanar kommittén konventionsstaten

- a) att på alla nivåer i utbildningssystemet avskaffa könsstereotyper och strukturella hinder som eventuellt hindrar flickor och pojkar från att söka sig till andra än traditionella utbildnings- och yrkesområden, och
- b) att överväga tillfälliga specialåtgärder för att påskynda utnämningen av kvinnor till akademiska institutioner, genom stipendier för kvinnor och andra uppmanande åtgärder såsom genom att uppställa klara mål och tidtabeller för främjande av rekrytering av kvinnor som heltidsprofessorer.

Arbetslivet

26. Kommittén noterar likalönsprogrammet, vilket syftar till att minska löneskillnaderna mellan kvinnor och män till 15 procent före 2015. Dessutom noterar kommittén att förfarandet med lönekartläggning som hänför sig till jämställdhetsplaneringen har effektiviserats. Kommittén är dock oroad över att löneskillnader mellan kvinnor och män fortfarande är 17 procent i konventionsstaten. Kommittén är också oroad över den höga arbetslösgraden och låga lönenivån hos invandrarkvinnor, romska kvinnor, ensamstående mödrar, äldre kvinnor och kvinnor med funktionsnedsättning. Kommittén upprepar också den oro som den uttryckte i sina föregående slutsatser (CEDAW/C/FIN/CO/6, punkt 183) över olagliga uppsägningar av kvinnor på grund av graviditet, förlossning och moderskapsledighet. Dessutom ser kommittén det som beklagligt att föräldraledigheten fortfarande utnyttjas av endast en liten del av männen och att det fortfarande finns anmärkningsvärt lite familjeledigheter som kan användas av män och ensamstående föräldrar.

27. Kommittén rekommenderar att konventionsstaten

- a) omedelbart vidtar åtgärder för att uppnå målet i likalönsprogrammet, enligt vilket löneskillnaderna mellan kvinnor och män ska minskas till 15 procent före 2015, för att avskaffa löneskillnaden mellan kvinnor och män i enlighet med vad som anges i Internationella arbetsorganisationens konvention från år 1951 (nr 100), om att betala lika lön för arbete av lika värde till kvinnor och män,
- b) vidtar tillfälliga specialåtgärder för att effektivisera jämlikt deltagande i arbetsmarknaden för kvinnor i den svagaste situationen, såsom invandrarkvinnor och romska kvinnor, ensamstående mödrar och äldre kvinnor samt kvinnor med funktionsnedsättning; utför omfattande utredningar om dessa kvinnogrupper sysselsättning och arbetsförhållanden och samtidigt ger rekommendationer för att öka dessa kvinnors effektiva deltagande i arbetsmarknaden,
- c) ändrar sin lagstiftning så att arbetsgivare uttryckligen förbjuds att låta bli att förnya tidsbundna arbetsavtal på grund av familjeledighet och att begränsa varaktigheten för arbetsavtal på denna grund, och

d) fortsätter åtgärder för att säkerställa sammanjämningen av arbets- och familjeskyldigheter och främja en jämn fördelning av hushålls- och familjeuppgifter mellan kvinnor och män, inklusive genom att utveckla sporrar som uppmuntrar fler män att utnyttja familjeledigheter.

Hälsa

28. Kommittén noterar med oro det ökade antalet fall av depression, ätstörningar, användning av rusmedel, alkoholrelaterade sjukdomar och självmord bland kvinnor och flickor i konventionsstaten. Kommittén är också oroad över att transsexuella personer måste förete utredning över brist på fortplantningsförmåga eller genomgå sterilisering för att få sitt kön juridiskt fastställt i enlighet med 2002 års lag om fastställande av transsexuella personers könstillhörighet. Kommittén är dessutom oroad över de rättsliga bestämmelser som tillåter sterilisering eller preventivmedelsbehandling genom samtycke av en tredjepart (juridisk företrädare), om en kvinna anses oförmögen att ge sitt samtycke.

29. Kommittén rekommenderar att konventionsstaten

a) vidtar behövliga åtgärder för att ingripa i unga kvinnors och flickors försämrade mentala hälsosituation samt för att förhindra och åtgärda alkohol- och drogmissbruk samt självmord, bl.a. genom informations- och utbildningskampanjer riktade till tonårsflickor, i synnerhet i medierna,

b) skyndsamt ändrar lagen om fastställande av transsexuella personers könstillhörighet för att säkerställa att transsexuella personers könstillhörighet fastställs utan krav på att transsexuella personer ska anpassa sig till stereotypiska föreställningar om maskulint eller feminint utseende eller beteende och att lagen inte förutsätter att personerna ger sitt samtycke till sterilisering, och

c) vidtar omedelbara åtgärder för att upphäva 2 § i steriliseringslagen, vilken tillåter sterilisering av handikappade kvinnor med begränsad rättshandlingsförmåga eller som saknar rättshandlingsförmåga utan deras samtycke.

Kvinnogrupper i den sämsta situationen

Invandrarkvinnor

30. Kommittén välkomnar konventionsstatens regerings program för integrationsfrämjande och de många projekt för engagerande och integration genom vilka man strävar efter att främja invandrarkvinnors lika möjligheter bl.a. på arbetsmarknaden. Kommittén är dock fortfarande oroad över att det bara finns ett begränsat utbud av arbetskrafts- och hälsovårdstjänster för invandrarkvinnor. Kommittén är också oroad över att invandrarkvinnor är särskilt utsatta för olika former av våld, såsom våld i hemmet, kvinnlig könsstympning och så kallade hedersmord, och att de kan ha svårigheter att få socialvårdstjänster och andra tjänster genom vilka de skyddas mot dessa former av våld, eftersom de inte känner till lagen eller fruktar att de förlorar sitt uppehållstillstånd eller att de utvisas ur landet, om de vistas i landet olagligt.

31. Kommittén rekommenderar att konventionsstaten

a) effektiviserar åtgärderna för att avskaffa diskriminering av invandrarkvinnor både i samhället generellt och i deras egna samfund,

b) utvecklar program och strategier riktade till invandrarkvinnor, i syfte att öka invandrarkvinnors medvetenhet om sina rättigheter, förbättra deras tillgång till allmänbildande utbildning, yrkesutbildning, arbetslivet, hälsovård och andra

grundläggande tjänster och för att öka deras möjligheter att få gratis rättshjälp och använda effektiva rättsmedel när deras rättigheter har kränkts, och

c) utför övergripande undersökningar om diskriminering av invandrarkvinnor och sammanställer statistik över invandrarkvinnor i arbetslivet, invandrarkvinnors hälsovård och över våldsformer som invandrarkvinnor utsätts för i syfte att identifiera luckor och definiera principer genom vilka man kan ingripa i multipla och intersektionella former av diskriminering av invandrarkvinnor.

Kvinnor med funktionsnedsättning

32. Kommittén upprepar den oro som den uttryckte i sina föregående slutsatser (CEDAW/C/FIN/CO/6, punkt 193) om att kvinnor med funktionsnedsättning drabbas av multipla former av diskriminering bl.a. när de söker sig till utbildning, hälsovård och när de deltar i politisk verksamhet. Kommittén är också oroad över att tillämpningsområdet för lagen om likabehandling är mer omfattande i fråga om etnisk diskriminering än i fråga om diskriminering på grund av funktionsnedsättning, när det är fråga om boende, välfärd, socialskydd och hälsovård samt andra offentliga tjänster. Dessutom är kommittén oroad över att kvinnor med funktionsnedsättning ofta utsätts för sexuellt våld och att kvinnor med funktionsnedsättning inte har tillgång till särskilda tjänster avsedda för våldsoffer, i synnerhet tillgängliga skyddshem och telefonjour dygnet runt. Kommittén anser det vara beklagligt att det i konventionsstaten inte finns att tillgå tillräckligt med information om situationen hos kvinnor med funktionsnedsättning, i synnerhet om deras socioekonomiska situation och levnadsförhållanden och inte heller om våld mot kvinnor med funktionsnedsättning.

33. Kommittén uppmanar konventionsstaten

a) att vidta åtgärder för att granska den lagstiftning som förbjuder diskriminering för att säkerställa att diskriminering på grund av funktionsnedsättning förbjuds både inom offentligt liv och inom privatlivet och att kvinnor med funktionsnedsättning har tillgång till rättsmedel, påföljder och system med klagomål bl.a. i fråga om fall av multipla och intersektionella former av diskriminering,

b) att vidta konkreta åtgärder för att ingripa i våld mot kvinnor med funktionsnedsättning genom att ordna tillgängliga skyddshem och telefonjour dygnet runt för våldsoffer samt genom att ge polisen utbildning och information om sådant våld, och

c) att utföra regelbundna och omfattande utredningar om diskriminering av kvinnor med funktionsnedsättning samt att sammanställa differentierade statistiska data om deras situation på arbetsmarknaden, inom utbildning och hälsovård och om alla former av våld som de möter.

Romska kvinnor

34. Kommittén noterar de åtgärder som konventionsstaten vidtagit för att effektivisera förebyggandet av diskriminering av romska kvinnor och flickor bl.a. genom att anta det nationella rompolitiska programmet 2009. Kommittén är dock oroad över att genusperspektivet inte i tillräcklig grad har beaktats i dessa åtgärder och de ingriper inte på ett adekvat sätt i den multipla eller intersektionella diskriminering som romska kvinnor utsätts för. Kommittén är också oroad över den allmänna bristen på information om romska kvinnor, deras höga arbetslöshetsgrad och de svårigheter som de möter när de anlitar bastjänster och när de söker skydd bl.a. i skyddshem för offer för våld i hemmet.

35. Kommittén rekommenderar att konventionsstaten

- a) införlivar genusperspektivet i all politik som strävar efter att ingripa i diskriminering av romer, och vidtar effektiva åtgärder som beaktar de många olika formerna av diskriminering som romska kvinnor utsätts för,
- b) vidtar preventiva åtgärder för att förebygga diskriminering av romska kvinnor både i deras egna samfund och i samhället generellt i syfte att förhindra våld mot romska kvinnor samt för att förbättra tillgängligheten av socialvårdstjänster och rättsmedel för romska kvinnor, och ge romska kvinnor och flickor utbildning om deras rätt till jämställdhet och likabehandling, och
- c) sammanställer data om romska kvinnors tillgång till utbildning, anställning, hälsovårdstjänster och skyddshem för våldsoffer samt data om konsekvenserna av och de uppnådda målen för de åtgärder som genomförts för att förbättra tillgången till dessa.

Samiska kvinnor

36. Kommittén är oroad över den låga representationen av samiska kvinnor i sametinget och i andra politiska beslutsfattande organ. Kommittén noterar också att mödrarådgivningsbyråerna, sjukhusen, daghemmen och läroinrättningarna bara sällan erbjuder tjänster på samiska. Kommittén är vidare oroad över att det inte finns skyddshem i norra Finland för samiska kvinnor som utsatts för våld i hemmet.

37. Kommittén rekommenderar att konventionsstaten

- a) säkerställer integreringen av genusperspektivet i all politik och i alla program som gäller samer,
- b) vidtar konkreta åtgärder för att öka representationen av samiska kvinnor i det politiska och offentliga livet både inom det samiska samfundet och i konventionsstatens samhälle generellt,
- c) vidtar åtgärder för att säkerställa att alla samiska kvinnor får adekvata social- och hälsovårdstjänster, inklusive mödrahälsovårdstjänster, och
- d) säkerställer att samiska kvinnor som utsatts för våld i hemmet har tillgång till skyddshem och får tjänster som motsvarar deras behov.

Äktenskap och familjeförhållanden

38. Kommittén är oroad över att det nuvarande förmögenhetssystemet uppmuntrar till att avtala om äktenskapsförord, genom vilket makarnas rätt till varandras egendom begränsas. Detta kan äventyra kvinnors ekonomiska situation efter äktenskapsskillnad. Kommittén uttrycker också sin oro över att pensionsrättigheter, andra förmåner som grundar sig på tjänsteförhållande och framtida inkomstmöjligheter inte anses höra till äktenskapsförmögenheten när giftorätt yrkas, vilket kan leda till att kvinnans ekonomiska ställning ytterligare försvagas efter skilsmässa. Kommittén uttrycker också sin oro över att våld i hemmet inte beaktas när det fattas beslut om vårdnaden om barn i samband med äktenskapskillnad.

39. I enlighet med artikel 16 i konventionen och allmänna rekommendation nr 29 (2013) om ekonomiska konsekvenser av äktenskap, familjeförhållanden och deras upplösning rekommenderar kommittén att konventionsstaten

- a) utreder de ekonomiska konsekvenserna av äktenskapskillnad för båda makarna och fäster särskild uppmärksamhet vid skillnaderna mellan kvinnor och män i fråga om framtida inkomstmöjligheter, pensionsrättigheter och förmåner som grundar sig på tjänsteförhållande samt granskar äktenskapsrättens förmögenhetssystem, som uppmuntrar till att hålla makarnas förmögenhet isär,

- b) överväger att ändra definitionen av äktenskapsförmögenheten så att giftorätten också gäller pensionsrättigheter och andra förmåner som grundar sig på tjänsteförhållande samt framtida inkomster, och
- c) vidtar åtgärder för att säkerställa att våld i hemmet systematiskt beaktas i beslutsfattande som gäller vårdnad om barn.

Pekingdeklarationen och dess handlingsprogram

40. Kommittén uppmanar konventionsstaten att utnyttja Pekingdeklarationen och dess handlingsprogram när den strävar efter att genomföra bestämmelserna i konventionen.

Millenniemålen och utvecklingsagendan för perioden efter 2015

41. Kommittén uppmanar konventionsstaten att integrera genusperspektivet i enlighet med bestämmelserna i konventionen i alla åtgärder genom vilken den strävar efter att uppnå millenniemålen och målen för utvecklingsagendan för perioden efter 2015.

Informationsspridning

42. Kommittén påminner om konventionsstatens skyldighet att genomföra konventionens bestämmelser systematiskt och fortlöpande. Kommittén uppmanar konventionsstaten att fästa prioriterad uppmärksamhet vid genomförandet av dessa slutsatser och rekommendationer mellan tidpunkten för deras avgivande och tidpunkten för nästa periodiska rapport. Därför ber kommittén konventionsstaten distribuera slutsatserna rätttidigt på sina officiella språk till relevanta statliga organ på alla nivåer (riksomfattande, regional, lokal) i synnerhet till regeringen, ministerierna, riksdagen och rättsväsendet, för att slutsatserna ska kunna genomföras fullt ut. Kommittén uppmanar konventionsstaten att samarbeta med alla relevanta intressegrupper, såsom arbetsgivarorganisationer, arbetsmarknadsorganisationer, människorätts- och kvinnoorganisationer, universitet, forskningsinstitut och massmedier. Kommittén rekommenderar också att dessa slutsatser distribueras i vederbörlig form till lokala samfund, för att slutsatserna ska kunna genomföras. Kommittén ber vidare att konventionsstaten fortsätter distribuera CEDAW-konventionen, dess fakultativa protokoll och anslutande rättspraxis samt kommitténs allmänna rekommendationer till alla intressegrupper.

Ratificering av andra konventioner

43. Kommittén konstaterar att konventionsstatens anslutning till alla nio¹ viktiga internationella människorättsinstrument skulle förbättra kvinnors möjligheter att åtnjuta sina mänskliga rättigheter och grundläggande friheter på alla livsområden. Därför uppmanar kommittén konventionsstaten att överväga att ratificera konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning samt internationella konventionen om migrantarbetares och deras familjemedlemmars rättigheter, eftersom konventionsstaten inte ännu är part i dessa konventioner.

Uppföljningen av genomförandet av slutsatserna

44. Kommittén ber konventionsstaten inom två år överlämna skriftliga uppgifter om de åtgärder som vidtagits för att genomföra rekommendationerna i underpunkt (a), (b), (d), (e), (f), (g) och (h) till punkt 19 i slutsatserna.

¹ Internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter; internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter; internationella konventionen om avskaffande av alla former av rasdiskriminering; konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor; konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning; konventionen om barnens rättigheter; internationella konventionen om skydd av gästarbetares och deras familjers rättigheter; konventionen till skydd för alla människor mot påtvingade försvinnanden; och konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Utarbetande av följande rapport

45. Kommittén uppmanar konventionsstaten att avge sin åttonde periodiska rapport i februari 2018.

46. Kommittén ber konventionsstaten iaktta de harmoniserade anvisningarna för rapportering i enlighet med internationella människorättskonventioner, inklusive anvisningarna om ett gemensamt kärndokument och om konventionsspecifika dokument ("Harmonized guidelines on reporting under the international human rights treaties, including guidelines on a common core document and treaty-specific documents", HRI/MC/2006/3 och Corr. 1).

= = =